

Rejstřík pokrývá úvodní studii Literární věda dnes, text hesel a autorských medailonů, nezahrnuje poznámky pod čarou. Soustředí se především na pojmy nezbytné pro pochopení teoretického myšlení o literatuře vůbec a významné pro danou autorskou koncepci. Tučně vyznačené stránky a stránkové rozsahy odkazují k místům, kde jsou příslušné pojmy definovány, zásadně problematizovány nebo podrobně pojednány.

adresát viz příjemce

afektivní stylistika 34, **224**, **225**, 367, 368; srov. též reader response criticism

afektivní teorie 793; afektivní klam 108, **793**, 796, srov. též intencionální klam

agonistika **488**

akt čtení viz čtení

aktant 27, 204, **298**, 299, 420, 421, 720; aktanční role **204**, srov. též funkce, postava; aktant jako nositel role jednání **648–649**, srov. též role jednání **aktualizace** 713, srov. též ozvláštnění; čtenářská (interpretační) aktualizace 32–34, 335, 339, 363; literatura jako aktualizace jazyka viz literatura

aktovka (jednoaktovka) viz drama (jako žánr)

aktuální svět viz fikční světy

alergie 255, 329, 337, 553, 643; alegorická interpretace viz interpretace; alegorie čtení viz čtení

alfabetizace 405–410, 650; srov. též gramotnost

ambiguita (mnohovýznamovost, víceznačnost) 75, 88, 89, 121, 122, 188, **209**, 429, 590; srov. též význam

anachronie viz časovost vyprávění

analepse viz časovost vyprávění

androgynie viz pohlaví

anekdota (vtip) 53, 196, 387, 394, 712, 737

angažovanost spisovatele (básníka) 90, 630, 633, 634

anticipace viz časovost vyprávění

antiiluzivnost viz iluzivnost a antiiluzivnost

antropologie 75, 236, 385, 455, 519; filozofická antropologie 689, 692; křesťanská antropologie 58, 85; kulturní antropologie 100, 295, 296; sociální antropologie 450; strukturální antropologie 113, 409, 430, 451

archeologie vědění viz vědění

archetyp (prvotní obraz) 68, **100**, 101–103, **255**, 256, 261, 320, 522, 523, 564, 566; archetypální symbol 255, 256; archetypální význam, teorie archetypálního významu 256; srov. též archetypální kritika, motiv

archetypální kritika (mytologická kritika, mytokritika) 69, 103, 104, 255, 256, 261, 262, 263, 498, 601; srov. též tematologie

archiséma 471

armatura viz invariant

artikulace 195, 196, 240, 408, 725, 730

asociace (sdružování představ) 156, 157, 241, 260, 436, 505, 506

asonance 798–800; srov. též konsonance

atribut jednající postavy 576, **577**, 578

autor (spisovatel, umělec) 11–14, **23**, **24**, 34, 42, 74, 88, 97, 107, 114–116, **127**, 128, 140, 147, 320, 322, 343, 399, 400, 407, 574, 617, 656, 683, 686, 792–794, spisovatelka 79, 639–644; autor jako producent 97, 648, 650, 652, 658, srov. též role jednání; autor jako produktor 274, srov. též čtenář jako receptor; implicitní (implikovaný) autor 24, 32, 33, **106**, 108, 604; obraz autora 459, 749, **751**; osobní mýtus autora **506–509**; vztah autor—vnímatel (čtenář, publikum, interpret) 380, 383, 409, 535, 536, 552, 566, 572, 604, 630, 657, 658, 737; srov. též mluvčí, subjekt; autorství 151, 397, 410, 420, 421, 423, 642

autorský záměr (autorská intence) 23, 34, 148, 178, 285, 320, 322, 324, 617, 792; srov. též intencionální klam

autorský vypravěč viz vypravěč

básnický jazyk viz jazyk

básnictví viz literatura, poezie

behaviorismus 426, 529

Bildungsroman viz román

binární princip (binární opozice) 113, 180, 298, 299, 454, 621, 624, 720, 744

Birminghamská škola (Birminghamská škola kulturních studií) 216, 279, 517, 788, 791 **Bordeauxská škola** 214, 284

brzdění viz retardace

buržoazie 82, 94, 112, 282, 414, 631; srov. též společnost

bytí 245, 247, 313–317, 360, 395, 441, 599, 606; bytí díla 315, 343; bytí o sobě a bytí pro sebe 633, 634; srov. též jsoucnost, ontologie

centrifugální a centripetální čtení viz čtení

cirkulace sociální energie **289**, 291

civilizace 256, 262; západní (evropská) civilizace 79, 291, 437; moderní civilizace a vliv médií 236, 238

cizost (vyjednáváná diference, jinakost) 357, 623

close reading (podrobné, pečlivé čtení) 12, 89, 123, 178

Curyšská škola 53, 62, 65

čas (časovost) 95, 153–156, 420, 597–599, 602–604, 606, 607; čas syžetu a čas zobrazený 460; čas vyprávění a čas vyprávěný 265, 266, 444–446; časoprostorové určení hlediska viz hledisko; epické préteritum jako vyprávěcí čas 304, 308, 697, 699; srov. též časovost vyprávění, chronotop; gramatický (mluvnický, slovesný) čas 605; prefigurovaný, konfigurovaný, refigurovaný čas 598, 605, 606; umělecký čas 460–463; zkušenost času viz zkušenost

časovost vyprávění (temporalita narativního diskurzu) anachronie 265, 266, 271; analepse 266; anticipace (prolepse) 265, 266, 446, 447, 611, 613, 762; frekvence 266; pořádek (posloupnost událostí) 265; trvání 266

člověk 315, 407, 410, 428, 454, 512, 563, 564, 633, 689, 693, 757; člověk a svět 479, 480; člověk jako předmět věd 248, 249, 414, 451; masový (davový) člověk 237, 541, 542; obraz člověka v literatuře a jiných uměních 71, 73, 458; soukromý člověk 93

čtenář 31–35, 105–107, 129, 140, 189, 224, 230, 274–276, 278, 364–368, 475, 477, 604, 611, 617, 631, 697, 700; čtenářka 80, 645; čtenář jako receptor 274, srov. též autor jako produktor; čtenářská veřejnost (čtenářské publikum) 105, 107, 275, 381, 384, 631, 650, 657, ženské čtenářské publikum 643, 658; čtenářská očekávání viz horizont očekávání; empirický čtenář 11, 33, fiktivní čtenář 796; implicitní (implikovaný) čtenář (čtenářská role) **33**, 108, 109, 129, 363, 604; informovaný čtenář 224; kvalifikovaný čtenář 611; modelový čtenář 33; srov. též Kostnická škola, reader response criticism, vnímatel

čtenářské kompetence (literární kompetence) 31, 32, 115, 140, 141, 173, 175, 224, 669

čtení 274–279, 650; čtení jako dovednost 405–407; čtení jako aktualizace, interpretace, konkretizace textu 14, 29, 34, 109, 148, 178, 179, 189, 214, 275, 566, 635; čtení jako tvořivá zrada 215; akt čtení 24, 108, 226, 275, 339, 363–368; alegorie čtení 147, 149; centrifugální a centripetální čtení **254**; empirický výzkum čtení 216; fenomenologie čtení 365; ryzí čtení jako forma dilocentrismu 116; symptomatické čtení viz symptomatická interpretace; teorie čtení 340, vývoj teorií čtení 129; srov. též recepce

dehumanizace viz odlidštění

děj 253, 258, 401, 445, 446, 551, 552, 556, 558, 576, 578; srov. též příběh, událost, vyprávění, zápletka

dějepisectví viz historiografie

dějiny (historie) 79, 81, 83, 96–98, 249, 493, 599–601, 780; dějinnost (historičita) jevů, zvl. literárních 54, 56–62, **314–317**, 380–385, 413–417; srov. též filozofie dějin

dějiny literatury (literární historie, literární dějiny) 130, **380–385**, **413–417**, 479–484, 742, 772; dějiny literatury a dějiny kultury 411, 428; dějiny poezie 88

dějiny myšlení 248, 743

dekonstrukce 15, **146–151**, 165, 168, 180, 294, 324; dekonstruktivismus 32, 143, **150**, 168, 537, 188

demytologizace viz mytologizace

denotace 19, 527; vztah denotace a konotace 89, 794; srov. též denotát **denotát** 84, 422, 526; srov. též denotace

- denotativní výpověď** 489, 490, 491
- designát** 526–528
- determinismus** 491, 492, 684; biologický determinismus 356, 431; ekonomický determinismus 96, 286, 380, 789, srov. též marxismus; kontextuální determinismus 786; společenský determinismus 415; technologický determinismus 516, 517, srov. též mediocentrismus
- dezautomatizace** 11; dezautomatizace vnímání 710; srov. též ozvláštnění
dezinterpretace viz interpretace
- diachronie a synchronie** 370, 373, 382, 667, 668
- dialog** 71–72, 738, 748, 750, 751; dialog jako série diskurzů **233**, **234**, 236, 238; dialog v narativu 304, 447; dialogičnost a monologičnost literatury 20, **71**, **72**, 74–76, 109, 420–422, srov. též intertextualita, různorečí; dramatický dialog 205, 551, 554, 555, 704–706
- dianoia** 253, **254**, 255
didaktická literatura viz literatura
- diegésis a mimésis** 22, 148, 203, 266, 267, 270, 336, 476; srov. též showing a telling
- diference** 155, 159, 164, 165, 244, 411, 492; diference pohlaví 355–360, srov. též feminismus diference
- différance** (diferance) 14, 150, **165**, 166
- dilocentrismus** **96**, 692, 695; srov. též textocentrismus
- diskurz** **10**, **11**, 13, 14, 35, 147, 245, 294, 408, 410, 489, 621; diskurz jako jazyk v praxi (diskurzivní praktiky) 180, 181, 488; diskurz jako jedinečná promluva 171, srov. též textová lingvistika; diskurz jako text vyprávění 141, 271, 703; diskurz menšin 143; diskurzivní typy 583; amfiteátrový, divadelní, pyramidový, stromový diskurz **233–238**; dramatický diskurz 205; fikční diskurz 29, 545, 546, 549, 572, srov. též fikce; literární diskurz 18, 138, 423, 569–574; literárněvědný diskurz 126, 127, 138, 570, 571; metadiskurz 487
- dispozitiv** 581, 653
- distinktivní rys** (sém) 297, 299
- divadlo** 202, 206, 207, 260, 289–293, 306, 551, 656, 707, 708; divadelní prostor viz prostor; divadelní text viz drama
divák viz příjemce
- dominance** dominance řeči 149; dominance obrazů 235; dominance písma 236; mocenská dominance 355, 514, 621, 642–643
- drama** (jako druh, dramatický styl, dramatično) 21, **202–207**, 260, 306, 400, 401, 480, **500**, **551–559**, 662, **691**; čas v dramatu 557, 558, 704; epizace dramatu 707; text dramatu a divadelní text **202**, 206; srov. též literární druhy
- drama** (jako žánr) 704–708; aktovka (jednoaktovka) 706; absolutní (klasické) drama 704, 705; konverzační drama 706; sociální drama 705; srov. též komedie, tragédie
dramatická postava viz postava
- duchověda** 399, 414–416, 769
- duchovní dispozice** **388**, 389–391
- écriture viz rukopis
écriture féminine viz ženské psaní
- elita** 236; elitářství 48, 402, 541, 542, 650, 788, 789; srov. též masa

- emblém** (emblematická figura) 270, **398**, 459, 619; srov. též figura
- emoce** 106, **590**, **591**, 594, 609–612, 757; emocionální tendence 103
 emotivní a vědecká funkce jazyka viz jazyková funkce
 empirická literární věda viz literární věda
 empirický čtenář viz čtenář
- entropie uměleckého díla** 467, 468, 471
- epická distance** (odstup) 266, 632, 698, 706
 epické préteritum viz čas
 epický subjekt viz subjekt
- epika** (epično, epický styl) 21–22, 260, 302–309, 398, 400, **479–483**, 500, 662, **690–691**, 692, 696, 771; srov. též literární druhy
- epistémé** **242–243**
- epistemologie** 242–251
 epizace dramatu viz drama
- epos** (epopej) 71, 75, 220, 260, **401**, **479**, 480–484, 521, 690, 691; srov. též epika
 er-forma (vyprávění ve 3. osobě) viz vyprávění
- esencialismus** esencialistické a antisencialistické pojetí literatury 12, 225, 271, 500, 639
- estetická distance** (odstup) 194
 estetická hodnota viz hodnota
- estetický objekt** 19, 26, 73, 74, 383
- estetický prožitek** 16, 19, 349, 540, 501
- estetická reakce** 754–758
- estetická recepce** 193, 194
 estetický znak viz znak
- estetika** 11, 115, 116, 384, 480, 651; estetika produkce a zobrazování 274, 275, 380, 384, 417, 707; estetika (poetika) recepce viz recepce; estetika totožnosti a estetika konfrontace 22, 471; marxistická estetika 380, 486; ryzí estetika 116; ženská estetika 643, 644; estetický formalismus 609, 612
- éthos** 253
- etická funkce umění** (etika a poezie, etický aspekt literární komunikace) 107, 136, 795
- etnografie** 423, 451–453
- etnologie** 451–455; strukturální etnologie (etnologický strukturalismus) 450
- europocentrismus** 221, 223
- exaktnost literárněvědného bádání** 27, 225, 299, 394, 423, 424, 471, 472, 498, 721, 767
- existencialismus** 319, 633, 634, 638
 exkluze viz inkluze a exkluze
 experiencialismus (zkušenostní realismus) viz zkušenost
- fabule a syžet** 27, 174, 204, 445, **712–714**, 756, 770; fabule (Fabel) a příběh (Geschichte) **444**, **445**, 448; fabule (Fabel) a zápletka (plot) **556**, **557**; srov. též příběh (story) a zápletka (plot), příběh (histoire, story) a vyprávění (récit, discourse)
- falocentrismus** 359
- fantazma** 505, 506, 508; fantazmatická figura 506

- feminismus** 180, 355–362, 425; feministická literární kritika a teorie 645, 646; feminismus difference 358; srov. též gynokracie, gynokritika
- fenomenologie** 16, 17, 23, 178, 246, 321, 349, 350; fenomenologie čtení viz čtení; fenomenologie imaginárna 67
- fenotyp a genotyp** 668
- figura** 61, 140, 147, 157, 269, 270, 505; emblematická figura viz emblem; figurativní jazyk 140, 148, 270, figurativní řeč v dramatu 555; zvuková figura 371
- fikce** 29, 253, 260, 305–308, 499–501, **545–549**, 574, 598, 599, 603–605; fikční promluva **569–574**, srov. též řečový akt; fikčnost 228, 308, 499, 547, 548; literatura jako fikce 18, 26, 770; metafikce (sebereflexivní fikce) 334–341; srov. též próza
- fikční světy** (možné světy literatury) 26, 28, 29, 203, 204, 546, 548; fikční a aktuální svět 28, 203, 546–548; teorie fikčních světů **545–549**
fiktivní čtenář viz čtenář
- film** 187, 235, 306, 408, 409, 514, 581, 707; filmová adaptace 582; filmová technika 187, 707; filmová technika jako způsob psaní 587; teorie filmu 431
- filologie** 62, 246, 623, 624, 626, 685, 692; filologie sluchu 730
- filozofie dějin** 295, 479–483, 781, 782; srov. též dějiny
- filozofie jazyka** 310, 351, 493, 494; srov. též jazyk
- flanér** 93, 94
fokalizace viz hledisko
- folklor** 22, 372, 459, 519, 523, 579; folklorní pohádka viz pohádka
- fonetika** 240; fonetická metafora 240, 241; fonetické aspekty běžné a básnické řeči 246, 339, 591, 684, 729–731, 770
- fonetické písmo** (fonetická abeceda) 163, 514, 535
- fonocentrismus** 163
- fonologie** 173, 299, 455
- forma** (umělecká forma) 43, 74, 82, **135**, 186, 187, **198**, **387**, **388**, 480, 483, **616**, **713**, **714**, 743; elementární forma 398; jednoduchá umělecká forma 22, **389**, 390–394; praforma 578
formální škola viz ruský formalismus
- formule** 462, 534, 690
- fotografie** 93, 235, 238, 512
- francouzská nová kritika** (nouvelle critique) **510**
- Frankfurtská škola** 76, 97, 99, 149, 237, 294, 484, 680, 789
- funkce** **576**, **577**, 578, 298, 299, 300, 717, 720, 724; srov. též aktant, postava
funkce literatury viz literatura
funkční lingvistika viz lingvistika
funkční styly viz styl
- gender** (rod) 142, **359**; genderový (rodový) stereotyp 640, 645
generální literatura viz literatura
geneze díla viz literární dílo
- genologie** (nauka o žánrech, žánroslovi) 500, **663–665**, 743
- gesto** hláskové gesto 196; jazykové gesto **389**, 391, 394; sémantické gesto 29, **30**, 471, 751

gramatika 440; generativní (generativně-transformační) gramatika 174, 420, 423, 720; rétorizace gramatiky a gramatikalizace rétoriky **147**; textová gramatika 172–176; univerzální gramatika 719

gramatologie 163–165, 720

gramotnost 515, 533–536; srov. též alfabetizace

gynokracie 355, 356; srov. též feminismus

gynokritika **645**; srov. též feminismus

habitus **113**, 116

hádanka 260, 328, **391**, 394

hegemonie diskurzu viz diskurz

hermeneutika (hermeneutická metoda) 16, **17**, 32, 128, 140, 178, 179, 269

heterodiegetický vypravěč viz vypravěč

historická poetika viz poetika

historický materialismus viz materialismus

historie viz dějiny

historiografie (dějepisectví) 262, 604, **778–783**

hlas 74, 75, 106, 265, **268**, 477; srov. též vypravěč, vyprávění

hláska 164, 407; hlásková (akustická) asociace 198; hlásková eufonie 730; hlásková instrumentace 198, 724, 732, 798, 799

hláskové gesto viz gesto

hledisko (narativní, vyprávěcí perspektiva, point of view) 74, 75, 107, 108, 113, 267, 271, **365**, 462, 463, 470, 471, **476**, 477, 478, 552, 553, 696, 698, 701, 702, **735–739**; hledisko čtenáře 737; hledisko postavy 475, 736; srov. též vypravěč, vyprávění, vyprávěcí situace

hloubková a povrchová struktura textu viz struktura

hodnota 24, 35, 102, 115, 177, 236, 245, 281, 282, 285, 290, 329, 355, 414, 435, 440, 598, 640, 645; estetická hodnota 20, 22, 313, 345, 346, **348**, 659, 689, 771; umělecká (literární) hodnota 18, 113, 115–117, **130**, 343, 348, **502**, 529, 611, 768, 769, 795, 796; teorie hodnoty 529, 609, 613

homodiegetický vypravěč viz vypravěč

horizont očekávání (čtenářská očekávání) 20–23, 32, 33, 130, 140, 229, 275, 279, 322, **381**, 384, 552, 604, 605, 721; naplněné a zklamání očekávání 611

horké médium viz média

hra **327–331**, 468; hra a vážnost 329–333; řečová hra 489–492

humanitní vědy 138, 247, 248, 411, 452, 453, 464, 498

hyperchráněný kooperativní princip **574**

Chicagská (novoaristotelovská) škola **107**, 108, 135, **136**, 261, 793

chladné médium viz média

chronotop **73**; srov. též čas, prostor

idea díla viz literární dílo

identita 47, 142, 143, 359, 360; identita díla 25, 26, 42, 189, 343, 348, 350; identita a ne-identita textu 168, 179, 188; pohlavní identita viz pohlaví

ideologéma 74, **419**, 420, 421

ideologie ideologie a umění 14, 42, 74, 83, 177, 178, 181, 183, 459, 517, 631, 714, 754, 779

ich-forma (vyprávění v 1. osobě) viz vyprávění

ikon (ikonický znak) 12, 468, 527, 528, 530, 592

iluze a realita (iluze reality) 59, 105, 111, 112, 128, 129

iluzivnost a antiiluzivnost 335, 463, 552, 601, 698, srov. též iluze, metafikce, sebereflexivita

imagine (obrazotvornost) 66–68, 100, 101, 262, 509, 545, 566, 600, 612, 617; srov. též literární (básnické) snění

imanence (imanentismus) 17, 43, 46, 160, 271, 286, 335, 380, 402, 453, 469, 471, 603, 612, **618**, 619, 664, 671, 799

implicitní (implikovaný) autor viz autor

implicitní (implikovaný) čtenář viz čtenář

individualita (jedinečnost) tvorby, díla 30, 88, 198, 543, 767; srov. též styl
informace 16, 172, 186, 187, **233–236**, 238, 374, 466, 468, 470, 491, 492, **512**, 515, 548, 552–554, 581, 670, 671; teorie informace 374, 471, 751

informovaný čtenář viz čtenář

inkluzie a exkluzie (poezie inkluze a exkluze) 121, **612**, 614

instituce ve společenských a literárních procesech 111–119, 229, 230, 635, 652, 671, 786

intencionální klam 23, 33, 108, **792**, **793**, 796; srov. též afektivní klam
intencionální objekt (intencionální předmět) 26, 32, 178, 321, 322, 324, **343–345**, **348**, **349**

interart studies 28, 581, 587; srov. též intermedialita

interdisciplinarita 144, 236, 262, 383, 385, 587, 648, 751

intermedialita 581–588; mediální transpozice **582**, 585, 588; multi-medialita 551, 581, 582; transmedialita **582**, 588; srov. též médium

interpretace 15, 17, 20, 29, 34, 62, 114, 90, 122, 140, 150, 178, 179, 188, 189, **224–230**, **671**; alegorická interpretace 103, 128, 275; dezinterpretace 32; intersubjektivita interpretace 14, 34, 168, 324, 348, 384; nadinterpretace 189; platnost a správnost interpretace 227, 230, **320–325**; symptomatická interpretace 140, 635

interpretační komunita 13, 34, 224, 226, 227, 229, 230

intertextualita (intertextovost) 13, 18, **20**, 29, 75, 129, 273, 300, **419–423**, 582, **583**, 721

intonace 194, 195; veršová intonace 197, 198, 199, 725

invariant antropologický a kulturní invariant 85, 451, 758; invariantní formy a prvky 387, 452, 578, 602, 719; sémantický invariant 467, 469; soubor invariantních vlastností mytu (armatura) 454

ironie **51–54**, 108

izomorfie (izomorfismus) 172, 245, 453, 454, 527

izotopie sdělení **298**, 300; sémantická izotopie 471

já prožívající a já vyprávějící **698**, **699**; srov. též vypravěč

jazyk (verbální kód) 31, 134–136, 140, 148, **164**, 180, 181, 243–248, 434, 441, 526, **528**, 683, 748; básnický (literární) jazyk 26, 30, 72, **89**, 90, 387, 388, 398, 400, 529, 729–733, 750, 786; básnický a běžný (praktický) jazyk 19, 89, 199, 200, **225**, 227, 305, 373, 391, **569**, **710**, 713, 767; jazyk paradoxu (básnický jazyk) **120**, 122, 590, srov. též ambiguita;

jazykový (slovní) materiál 729–731; metajazyk 15, **81**, 297; přirozený jazyk 82, 466, 468, 469, 529; srov. též filozofie jazyka, kód, langue a parole, řeč, vícejazyčnost, znakový systém

jazyková funkce emotivní funkce **370**, **371**; emotivní a vědecká funkce **612**; fatická funkce **371**, 374, 554; konativní funkce **371**; metajazyková funkce **371**, 374, 670; poetická (estetická) funkce **371**; poznávací funkce 373; sdělovací (referenční) funkce **370**, 371, 372

jazykové gesto viz gesto

jazykověda viz lingvistika

jednoduchá umělecká forma viz forma

jsoucno 44, 246, **313–316**, 691; srov. též bytí

kánon literární kánon **18**, 130, 139, 277, 407, 462, 627, 644, 645; kanonizace a dekanonizace rýmu 798, 801; kanonizace literárních postupů 712, 713

karneval 75, 76; karnevalová (smíchová) kultura 75, 521; karnevalizace, karnevalovost 75, 421, 520

katarze 101, 757, 759, 793

každodennost (všednost) 56, 59, 62, 79, 102, 281, 291, 319, 434

kód 12, 30, 31, 129, 202, 203, **233–235**, 270, 275, **278**, **299**, **370**, 429, 454, 668; verbální kód viz jazyk

kognitivní lingvistika viz lingvistika

kognitivní studia (kognitivismus) 28, 438, 441, 442, 537

kolektivní nevědomí viz nevědomí

kolektivní psychologie 100, 743, 754

kolektivní vědomí viz vědomí

kolonialismus 621–627; srov. též postkoloniální studia

komedie 257, 293, 401, 556, 778, 781; srov. též drama

komično 22, 51, 53, 394, 401, 691

komparatistika (srovnávací literární věda) 218, **221**, **742–746**, 768; geografický rámec komparatistiky 218; srov. též generální literatura, světová literatura, srovnaná literatura

kompozice 195–197, **490**, 533, 557, 558, 735, **738**, **799**, 800

komunikace **233**, 236, 289, 429, 570, 653; divadelní komunikace **202**; literární komunikace 13, 109, **274–278**, 364, 535, 538, 570, 571, 573, 650, 651, 672; verbální komunikace 171, 174, **370–374**, 471, 554, 572; technologie komunikace viz média

komunikát viz sdělení

konceptualizace zkušenosti **441**; srov. též kognitivní lingvistika

konkretizace 31, 32, 33, 108, 275, **276**, 346, 347, **348**, 349, 350, 367, 383, **384**, 499, 604, 696

konotace 89, 123, **275**, 680, 794; srov. též denotace

konsonance **798**; srov. též asonance

konstruktivismus 648, 651, 652

konvence viz literární konvence

konzumace kultury, literatury (spotřeba kultury, literatury) 119, 284, 407, **213**, **214**

Kostnická škola (Kostnická škola recepční estetiky, recepční estetika) 21, 32, 149, 178, 179, 189, 230, 278, 279, 350, **366**, **383**, 384, 441, 604; srov. též afektivní stylistika, čtenář, reader response criticism

- krása** (krásno) 44–47, 112, 314, 315, 651, 656, 795
- kritika** (criticism, literární věda v angloamerickém pojetí) 88, 134, 253, 322, 323, 768, 772; kritik 609–611, 651, 793, 795; kritika jako součást literární vědy viz literární kritika
- křesťanství** (křesťanská tradice) 58, 59, 104, 219, 220, 256, 261, 388–399, 390, 622, 795; srov. též židovsko-křesťanská tradice
- kultura** 214, 221, 222, 261, 294, 327–331; literární kultura 274–279; orální kultura viz oralita; masová (komerční) kultura 47, 48, 79, 84, 139, 235; populární kultura 84, 139, 191; smíchová kultura viz karneval; vysoká kultura 669, 788; kulturní typ 331, 533
- kulturní studia** 16, 85, 97, 139, 184, 216, 517, 788, 789
kulturní antropologie viz etnologie
- kulturní materialismus** 97, 182, 652, 659, 680, 790
kulturní směna viz směna
- kvazisoud** 309, 345, 350, 500
- langue a parole** 11, 338, 466, 569, 667, 770; srov. též jazyk, promluva, řeč
- l'art pour l'art** (umění pro umění, lartpourlartismus, čisté umění) 110, 112, 610, 612
- látka** 100, 101, 395, 397, 582; látkoslovná literární historie 389
- legenda** 388, 389, 391–394
- legitimita** legitimita interpretace viz platnost interpretace; legitimizace moci 414, 488, 492, 493; legitimizace umění 113, 115, 289; legitimizace vědění 487, 488–491, 493
- lexém** 173, 174, 297
- lexis** 253, 259
- linguistic turn** (obrat k jazyku) 493
- lingvistika** (jazykověda) 62, 164, 278, 370, 373–375, 394, 422, 569, 683, 750; funkční lingvistika 373, 751; kognitivní lingvistika 441; lingvistická analýza; lingvostylistika 278, 530, 752; strukturální lingvistika 27, 179, 299, 395, 428, 569, 570, 751; textová lingvistika 171–176, 654, 761, 765; srov. též filologie
- literární člověk** (snivec, básník i čtenář) 67, 68; srov. též literární (básnické) snění
literární dějiny (literární historie) viz dějiny literatury
- literární dílo** (básnické, umělecké dílo) 24–26, 185–187, 283, 284, 289, 313–317, 343–350, 380–383, 397–402, 422, 467, 474, 499, 502, 619, 667–671, 737, 769, 770; geneze díla 67, 285, 507, 758, 793; idea díla jako jeho jednota 399; srov. též otevřenost díla, text, vrstvy literárního díla
- literární druhy** 21, 260, 302, 303, 306, 308, 309, 500, 661, 662, 704, 771; literární druhy jako výraz antropologických konstant 483, 665, 689–694, 695; druhová struktura 662; srov. též drama (dramatický styl, dramaticko), epika (epický styl, epično), lyrika (lyrický styl, lyrično)
literární hrdina viz postava
literární kompetence viz čtenářské kompetence
literární komunikace viz komunikace
- literární konvence** 140, 255, 275, 322, 336, 547, 548, 669, 769; srov. též literární tradice, čtenářské kompetence

literární kritika 11, 107, 126, 269, 276, 294, 609–613, 618, 640, 642, 650, 657, 671, 672, 768

literární pole viz teorie poli

literární směr (umělecký směr) 45, 274, 459, 460, 463, 500, **501**, 566
literární sociologie viz sociologie literatury

literární snění (básnické snění) **66–68**, 505, 566

literární teorie viz teorie literatury

literární tradice 130, 178, 220, 364, 413, 463, 640, **667–669**, 672; ženská literární tradice **639**

literární věda dějiny literární vědy 126–132, 502; empirická literární věda 648, 651; srovnávací literární věda viz komparatistika

literární veřejnost 668, 669, **672**; srov. též čtenářská veřejnost (čtenářské publikum)

literární vkus (umělecký vkus) 253, 381, 407, 651, **656–660**, 669

literární vývoj 380–382, 413–417, 458–463; srov. též dějiny literatury
literární život **671**, 648

literárnost (specifičnost literatury) **22**, 127, **138**, **139**, 172, 212, 225, 459, 499, 569, 570, 652, 715, 733

literatura (básnictví, slovesnost, umělecká literatura) 18, 19, 127, 139, 177, 225, 767, 768; literatura jako aktualizace jazyka 18; literatura jako struktura obrazů 253–262; literatura jako systém 458–464; didaktická a mimetická literatura 107, 136, 260, 662, 793; funkce literatury 768, sociální funkce literatury 257, 328, 413, 415, 422, 471; generální literatura (obecná literatura) **218**, 221, 744–746, srov. též komparatistika; národní literatura 130, 218, 221, 458, 459, 742; orální literatura viz ústní slovesnost; srovnaná literatura 218, **742**, 745; světová literatura 218, 746, srov. též komparatistika

logos 10, 14, 156–158, 164

lyrika (lyrický styl, lyrično) 29, 220, 260, **306**, **307**, 400, 401, 500, **689**, **690**, 693, 771; srov. též literární druhy

make-believe („hra na jako“) 546; srov. též fikční světy

malířství 26, 93, 282, 460, 706, 735, 736, 737; srov. též výtvarné umění

marxismus 24, 47, 96, 97, 182, 183, 288, 295, 416, 503, 651, 789

masa 95, 216, 234, 235, 237, 541; srov. též elita

masová kultura viz kultura

materialismus 413, 789; historický materialismus 96, 498

média (médiá v teorii médií) **511–517**; horké a chladné médium **512**, 514, 515; médium jako extenze člověka 511, **513**; mediální forma 512; mediocentrismus 516

mediální transpozice viz intermedialita

médium (médium v teorii intermediality) **581–588**

melodie (melodika) 197, 198, 730, 770, 798

melos 253, 259, 260

menšina (menšinová subkultura) 16, 627, 640

město 92–98, 256

metadiskurz viz diskurz

metafikce viz fikce

metafora 122, 140, 147, 148, 173, 174, 240, 241, 329, 541, 561–566, 770, srov. též figura, tropy; metaforická rétorika 269; metaforický koncept

(pojem) 434–441, srov. též konceptualizace zkušenosti, kognitivní lingvistika; metaforizace 675–680

metajazyk viz jazyk; metajazyková funkce viz jazyková funkce

metakritika (teorie ve vztahu k literární kritice) 11, 126

metanarativ (velký příběh) viz příběh

metonymie 269, 372, 604, 779, srov. též tropy a figury; metonymický pojem 436, srov. též kognitivní lingvistika; metonymická rétorika 269; metonymický výklad světa a dějin 779, 781–782

metrum 200, 260, 398, 399, 591, 592, 611, 613, 724–727, 730, 758, 770; srov. též rytmus

mezologie 744

mimésis (mimetismus, mimetičnost) 19, 22, 28, 33, 44, 45–47, 63, 128, 129, 266, 290, 302, 336, 340, 548, 597–601; mimésis a poiésis 308; mimetická literatura viz literatura; mimetický druh 303–306, 308; mimetický modus 254, 257; mimetický styl recepce 276

místa nedourčenosti 33, 345, 346, 350, 384, 696; srov. též konkretizace

mluvčí 21, 29, 140, 205, 274, 370, 371, 374, 421, 554, 571, 572, 574, 602, 662, 762, 792, 796; srov. též autor, postava, subjekt, vypravěč

mnohohlasí viz různoročí

mnohovýznamovost viz ambiguita

moc 14, 42, 47, 112, 114, 115, 238, 292, 294, 356, 487–491, 514, 535; moc jazyka 84, 247; moc (hegemonie) diskurzu 237, 626; legitimizace moci viz legitimizace

mocenské pole viz teorie polí

moderna (moderní doba, myšlení, způsob života) 9, 28, 44, 79, 84, 85, 97, 142, 237, 238, 245–249, 281, 331, 480, 483, 493, 675; srov. též postmoderna

moderní umění viz umění

modus (modus jako narativní způsob) 266, 270, 478, srov. též showing a telling; modus jako opozice vypravěč–reflektor 702, srov. též vyprávěcí situace

modus (modus jako genologická kategorie) 22; fiktivní, mimetický a tematický modus 253, 257; srov. též literární druh, žánr

monolog 748, 750, 751; monologičnost a dialogičnost 21, 76, 422, 500, 554; dramatický monolog 554, 559, 705; lyrický monolog 76; vnitřní monolog 700, 701, 706, 736

morálka a literatura 107, 254, 255, 256, 393, 394, 609, 613, 631, 651, 795

morfologie (nauka o formách) 576; morfologická poetika 199, 387, 393, 395, 448, 576, 578, 667

motiv 101, 200, 389, 394, 397, 398, 454, 523, 576, 710, 711, 713, 720

možné světy 29, 203, 204; možné světy literatury viz fikční světy

multimedialita viz intermedialita

mythos 80, 253, 254, 258, 259, 557, 597

mytologická kritika (mytokritika) viz archetypální kritika

mytologický román viz román

mytologie (soubor mýtů) 451, 452, 454, 519, 520; novodobá mytologie 79–84, 180, 676 **mytologie** (nauka o mýtech) 103, 519, 520, 523

mytologizace 80, 84, 677; demytologizace a remytologizace 520; srov. též mytologický román

mýtus 255, **256**, 257, 267, **390**, **391**, **451**, **452**, 454, **519–523**, 578; novodobý mýtus **79–85**, 355, 356, 439, 440, 677, 780; osobní (básnický) mýtus 505–509

náboženství 102, 177, 218, 219, 291, 355, 561, 594, 623; náboženské žánry viz žánr

nadinterpretace viz interpretace

naladění **693**; naladění básníka 401, **689**, **690**; naladění vnímatele 689

narace (akt vyprávění) **265**, 272, 421, 702; srov. též vyprávění

narativ viz vyprávění

narativní gramatika 27, 301, 603, 720; srov. též naratologie

narativní perspektiva viz hledisko

narativní syntax 395, **720**; srov. též naratologie

narativní technika 105, 106, 462, 477, 712

narativní způsob viz modus

naratologie 27, 141, 142, 395, 477, 579; strukturální (klasická, strukturální francouzská) naratologie 27, 188, 270, 271, 297, 299, 423, 455, 579, 602, 719; srov. též teorie vyprávění

narrative turn (obrat k vyprávění) 149

národní literatura viz literatura

nespolehlivý vypravěč viz vypravěč

nevědomí 180, 181, **427**, 430, 507–509, 534, 537, 755; kolektivní nevědomí 248, 415

Nitranská škola (Nitranská škola literární komunikace) 31, 278, 424, 472

norma estetická norma 22, 367, 476, 652; jazyková norma 18, 356, 554, 748; literární (žánrová aj.) norma 22, 62, 129, 255, 336, 367, 462, 573, **668**, **669**, 801; kulturní norma 33; mimoliterární (mimotextová) norma 358, 364; nízká a vysoká norma 129, 259; srov. též normativní poetika

nová kritika (angloamerická nová kritika, New Criticism) 11, 12, 89, 107, 108, 121, 122, 126, 129, 135, 136, 148, 149, 178, 210, 224, 229, 261, 324, 423, 477, **590–595**, **613**, **614**, 773, 776, 795, 796

nový historismus 150, 182, **294**, **295**, 416, 424, 659

nový román viz román

obraz (zobrazení, reprezentace) 79, 83, 92, 242, 313, 314, 409, 458–460, 506; básnický (literární) obraz 28, 66–69, 71, 72, 100–103, 255, 389, 398, 522, 561–565, 622, 700, 701, 712; obraznost (soustava básnických obrazů) 66–68, 100, 103, 262, 398, 498, 506, 670, 675, 710, 749; analogická, apokalyptická, démonická obraznost 256, 257; prvotní obraz viz archetyp; reprodukováný obraz 95; technický obraz **234–237**

obrazotvornost viz imaginace

obsah 394, 397, 452, 454, 592, 733; obsah a forma 42, 45, **73**, **74**, 120, 127, 129, 214, 382, 459, **466**, **467**, 471, 479, 510, 511, 542, 616, 619, 704, **712**, 713, 714, 796; obsahová estetika 42; myšlenkový obsah **399**

odchylka literární jazyk a styl jako odchylka od normy 18, 31, 129, 140, 173, 175, 686; teorie odchylky 225

odlidštění kultury, umění (dehumanizace kultury) 97, **541–543**; odlidštění literární teorie 13, 424

oneirická (snová) **aktivita** 67, 68; oneirické předvědomí 67, 68

- ontologie** 315, 633, 693; ontologie (bytí) díla 31, 199, **343–349**, 499, 796; ontologie fikce (imaginárního) 308, 309, 545, 548, 592
- opsis** 259, 260
- oralita** **533–538**; orální kultura 533, 534; orální literatura viz ústní slovesnost; orální a gramotná kultura 536, 537, srov. též kultura
- orientalismus** **621–627**; orientalizace **622, 623**
- orientalistika** 624
- ostenze** (ukázání, ukazování) 202, 207
- otevřenost díla** 12, 25, 33, **185–189**, 300, 720, srov. též literární dílo
- označované** (signifié) 14, 15, 25, 26, 81, 82, 164, 185, 265, 285, 297, 467
- označující** (signifiant) 14, 15, 20, 25, 26, 81, 82, 164, 185, 265, 285, 297, 467
- ozvláštnění** 11, 613, **710–714**, 771, 800; srov. též aktualizace
- paměť** **94, 95**, 153, 155, 160, **534**, 536; literární paměť (paměť literatury) 20, 669, srov. též intertextualita, literární tradice
- paradigmatika a syntagmatika textu** (paradigmatická a syntagmatická osa textu) 374, 468–470, 761, 768, 772
- parafráze** 120, 122, 591, 593, **595**; prohrěšek parafráze **120**
- paralogie** 491, **492**
- parodie** 51, 52, 71–73, 198, 259, 366, 711; parodistický román viz román
parole viz langue a parole
- patriarchát** 355–358, 642
percepce viz vnímání
- performativ** (performativní promluva, výpověď) **142**, 148, 574; performativita 491, 492
personální vypravěč viz vypravěč
perspektiva viz hledisko
- písmo** **163–165**, 234, 236, 405–410, 514, **533–537**; pra-písmo 165
platnost interpretace viz interpretace
plurimedialita viz intermedialita
- podvědomí** 68, 100–103, 566, 755; srov. též nevědomí, oneirické předvědomí
poetická funkce viz jazyková funkce
- poetika** 136, 137, **140**, 172, 173, **185**, 261, 279, **370**, 373, 442, 800; autorská poetika 193–199; fundamentální poetika 689, **692**, 693; generativní poetika 174, 175; historická poetika 73, 269–271, 279, 458–464, 465, 519–521, 536, 667, 709, 721, **750**; lingvistická poetika **373**, 667; morfologická poetika 395, 444, **448**; normativní poetika 136, 387, 459, 460, 477, 708
- poezie** (básnictví) **88**, 89, 90, **102**, 121, 122, 210, 328, **590**, 591–595, **610**, 612, 613, 670, 710, 792–796; poezie a próza 26, 27, 76, 88, 89, 592, 630, 732; přirozená a umělá poezie 393, srov. též jednoduchá umělecká forma
- pohádka** (folklorní pohádka) 299, **393, 394**, 461, 489, 521, **576–579**
- pohlaví** (pohlavní identita) 292, **355, 356**, 425, 431, 642; androgynie 644
- poiésis** 308; srov. též mimésis
pole kulturní produkce viz teorie polí

politická kritika 181–183, 635

polopřímá řeč viz řeč

polyfonie (polyfoničnost) viz různověří

postava (literární hrdina, jednající osoba) 8, 306, 420, 421, 470, 536, 555, 556, 577; dramatická postava 204, 306; postava plastická a plochá 536, 556; typ postavy 56, 59, 72, 73, 102, 195, 204, 257, 258, 577, 720; srov. též aktant, funkce**postkoloniální studia** 143, 621, 627; srov. též kolonialismus**postmoderna** (postmoderní doba, myšlení, způsob života) 9, 35, 48, 132, 158, 159, 493; postmoderní umění (literatura) viz umění; srov. též moderna**poststrukturalismus 14–16, 180, 237, 319, 410, 783****pozitivismus** 414, 415, 685, 713**pragmatika** 174, 527, 528, 737; pragmatika vědění 488, 489

praktický jazyk viz jazyk

pra-písmo viz písmo

pravda (pravdivost) 15, 43–48, 142, 153–160, 249, 313–317, 363, 383, 427, 439, 440, 491–493, 500, 501, 546, 605, 763, 768, 769; pravdivost jako platnost (validita) 323, 336, 347**Pražská škola** (český strukturalismus) 11, 12, 89, 179, 383, 453, 471, 569, 573, 672, 774; Pražský lingvistický kroužek 373, 714, 727, 773**preskriptivní výpověď 490**

produktor viz autor

profánní, profanace viz sakrální a profánní

prolepsy viz časovost vyprávění

promluva 426, 427, 428–431; srov. též řeč**prostor** divadelní prostor 552; geografický a kulturní (emblematický) prostor 621, 622; mytický prostor 519, 520; prostor textu 422, 470; umělecký prostor 461, 462, 736, srov. též chronotop; typografický prostor 535, 536**próza** 105–109, 334–340; 475, 476, 711, 712; srov. též fikce, metafikce, román; teorie a poetika prózy 108, 710**průpověď 392**

předporozumění viz rozumění

příběh 79, 141, 265, 444, 445, 557, 599, 600, 778, 780, 781; příběh (histoire, story) a vyprávění (récit, discourse) 27, 265, srov. též fabule a syžet; metanarativ (velký příběh) 487, 490, 493; standardní příběh 228; srov. též děj, vyprávění, zápletky**příjemce** (adresát) 23, 234, 339, 370, 371, 372, 380, 383, 489, 571, 572; divák 194, 203, 552; konzument 658, 659; receptor 275; uživatel 513, 514; vnímatel 19, 34, 101, 103, 253, 260, 540, 542, 611, 690; srov. též čtenář, čtenářské publikum, literární veřejnost, interpretační komunita**příroda** 44, 194, 195, 243–245, 255, 454, 480

přirozené vyprávění viz vyprávění

psaní viz rukopis

psaní jako interpretace 15, 147, 335–339, 422, 424, 630, 631**psaní jako technologie** (záznam, zápis) 163, 165, 406–408, 410, 512, 534, 535**psychoanalýza** 42, 67, 102, 180, 181, 240, 359, 360, 409, 426–432, 507–509**psychokritika** 298, 505, 506, 507, 509, 567

psychologie umění 609, **754–759**, 768
publikum 113, 115, 216, 260, 291, 534, 536, 631, 656–658; srov. též čtenářské publikum, literární veřejnost

rámcování 710, 718, 719

reader response criticism (teorie orientovaná na čtenáře) 149, 179, 224–230, 367; srov. též afektivní stylistika, čtenář, Kostnická škola

recepcce **31–34**, 94, 214, 274–279, 363, **366–368**, **380–385**, 477, 551, 552, 754, 756, 758; dějiny recepcce **382**, 650; estetika (poetika) recepcce a exprese 275, 278; styl recepcce 274–279; srov. též afektivní stylistika, čtenář, čtení, reader response criticism

recepční estetika viz Kostnická škola

receptor viz příjemce

reference 28, 129, 338, 545, 548, 549, 599, 606

remytologizace viz mytologie

reprezentace viz obraz

retardace (brzdění) 710, 711

rétorika 57, 62, 105–109, 140, 145–149, 259, 269, 270, 277, 533, 555

rituál 101, 219, 220, **255**, 256, 440, 451, 452

rod viz gender

rodový stereotyp viz gender

role jednání v systému literatura **648**, 652; role producenta, zprostředkovatele, recipienta a zpracovatele 650–652

román **71–73**, 74–76, 108, 220, 281–286, 334–336, 401, 415, **419**, 420–422, 479–484, 651, 696, 697; román v dopisech 617, 651; román výchovy (výchovný, Bildungsroman) 406, 482, 483, 520; femininní román 641, 642; mytologický román 520, 521, 523; nový román 282, 283, 339; parodistický román 711; typologie románu 72, 73, 258, 259, 601, **701**, 702, 711; vývoj (dějiny) románu 481–483

romance (idylický román) 257, 770

rozumění (zvl. rozumění dílu) **17**, 21, 32, 146, 148, **322**, **323**, 383, 598, 601, 603, 689, 690; předporozumění 140, 229, 381, 598

rukopis (écriture, psaní) 30, 80, **83**, **84**, 165, 188, 422, 720

ruský formalismus (ruská formální škola) **11**, 27, 78, 130, 149, 199, 378, 380, 395, 471, 472, 477, 569, 578, 594, 613, **712–715**, 722, **727**, 733, 755, 773, 801

různořečí (mnohohlasí, polyfonie románové promluvy, polyfoničnost, vícehlasí) 72, 75, 109, 424, 463, 738

rým 372, 375, 398, 725, 732, 795, **798**, 799–801; klasifikace rýmu 798, 799; neúplný rým 800, srov. též asonance, konsonance; přesný rým **798**; zárodečný rým **799**

rytmus 200, 372, **399**, **611**, 613, **725–727**, **729–731**, 755, 757; srov. též metrum

řeč 17, 23, 26, 79, **81–83**, 149, 164–166, 240, 315, 317, 328, 329, 405–408, **426–429**, 447, 488, 514, 516, 534, 555, 748; řeč-předmět **81**, 83; řeč-stavba **710**; řeč postav **447**, 554; řečová perspektiva 762–764; básnická (poetická) řeč viz básnický jazyk; nepřímá řeč 267, 447; polopřímá řeč 267, 305, 309, 701; přímá řeč 267, 447

řečová hra viz hra

řečová činnost 748**řečový akt** 148, 205, 206, **227, 228**, 488, 569–575**řečový postoj a perspektiva** 761–764**sága 389, 390****sakrální a profánní** (světské a posvátné), sakralizace a profanace **218–222**, 328, 389

samoregulační systém viz systém

satira 257, 258, **259**, 261, 394, 778, 779, 781**sdělení** (komunikát, zpráva) 85, 89, 186, 213, 233–235, 298, 307, 370, 371, 410, 518, 661, 737, 792; sdělení-plus a sdělení-minus 225

sebeorganizující systém viz systém

sebereflexivita (sebereflexivnost) 139, 334, **335**, 339

sém viz distinktivní rys

sémantické gesto viz gesto

sémantika (nauka o významu) 89, 297, **299**, 300, 344, 786**sémantika** (množina významů) 240, 468, 469, 523, **527**, 670, 732**sémiotika** (sémiologie) 12, 13, 81, 85, 146, **179**, 189, **202**, 206, 207, 299, 300, **422–424**, 453, 454, 455, 471, 472, 523, **526–530**, 615, 738, 739, 789**semióza** 14, 20, 25, 189, 202, 422, **526, 527**, 732; nekonečná semióza 12, 14, 20, 25, 167

showing (předvádění, dramatické zobrazení) viz showing a telling

showing a telling 148, 267, 476, 604, 607; srov. též diegésis a mimésis**situovanost** lidská situovanost 479, 480, 564; situovanost (situace) spisovatele **630–633****skaz** (stylizace ústního vyprávění) **195, 196**, 748**skutečnost** (realita) vztah skutečnosti a literatury (umění) 30, 33, 54, **56–63**, 83, 89, 105, 106, 128, 302, 303, 308, 315, 380, 460, 479–483, 697, srov. též mimésis

slovesnost viz literatura

slovesný čas viz čas

slovník (slovní zásoba diskurzu) 80, 83, 213, 466, 727, **787**, 799; slovník (žánr) **786, 787****směna** ekonomická (tržní) směna 245, 281, 282; kulturní směna 212, **289, 290**

smíchová kultura viz karneval

smrt smrt autora 409; smrt člověka 34, 249, 409**mysl** (zvl. smysl díla) 16, 46, 74, 82, 115, **128**, 166, 178, 225, 275, **321, 322**, 324, 325, 343–345, 363, **365**, 366, 383, 384, 483, 714, 731, 732; srov. též význam**smysly** lidské smysly 511–515; srov. též vnímání

sociální antropologie viz antropologie

sociální struktura viz společnost

sociologie literatury (literární sociologie) 111–117, 212–216, 281–286, 381, 635, 651, 656–659, 668, 669

spisovatel, spisovatelka viz autor

společnost společenská praxe (soubor sociálních praktik) 290, 356; společenská (sociální) skupina 214, 283, 286, 658, 743; sociální role 520, 672; společenská (sociální) struktura 24, 281 284, 516, **648–652**

sport 81, 329, 389

spotřeba viz konzumace

srovnávací literární věda viz literární věda

stopa (jednotka verše) 725, 727

stopa textová (kulturní) stopa 289, 290; znaková stopa 14, 165, 166, 603

struktura 11, 12, 74, 121, 167, 186–188, 197, 281–286, 303, 450, 451, 452, 455, 466, 469–471, 530; struktura a textura 123, 590, 591, 593–595, 795; struktura díla (dílo jako struktura) 108, 120, 123, 135, 140, 158, 278, 284, 285, 344, 397, 399, 402, 667, 668, 769, 774; struktura imaginace 506, 617; struktura mýtu 452, 521, 522; struktura významu 297–299; hloubková struktura vyprávění 27, 297, 717–720; hloubková a povrchová struktura textu 171, 172; žánrová struktura viz žánr

strukturalismus 18, 179, 249, 271, 452, 453, 455, 471, 472, 530, 545; český strukturalismus viz Pražská škola; etnologický strukturalismus viz strukturální etnologie; francouzský strukturalismus 11, 12, 27, 139, 188, 284, 297, 300, 378, 419, 422, 423, 454, 565, 717, 720, 721; genetický strukturalismus 97, 283, 286

strukturální naratologie viz naratologie

styl 29, 30, 31, 53, 56–63, 72, 129, 130, 277, 278, 345, 399, 415, 458–462, 499, 541, 679, 683–685, 751, 770; diferenciacce stylů 61, 748; individuální (autorský) styl 158–160, 400, 402, 749, 779; funkční styly 570, 748; míšení stylů 61; nízký 57 styl; vysoký styl 59, 60; parodický styl 52

stylistika 71, 72, 129, 225; psychologicky orientovaná stylistika 683
subjekt 13, 14, 24, 142, 158, 174, 178, 179, 227, 242, 282, 355, 400, 401, 410, 411, 427–429, 479, 481, 490, 516, 565, 613, 662; epický subjekt 662, 705; lyrický subjekt 669–670, 704–708, 714, 751, 771; subjekt díla 106, 108, 669, 419; subjekt promluvy (výpovědního aktu) 127, 303, 304, 306–308, 748; srov. též autor, mluvčí, postava, příjemce, vypravěč

superznak viz znak

suplement 166, 167, 168, 189, 407

svět svět ve filozofickém smyslu 16, 17, 44, 46, 313–316, srov. též člověk; aktuální a fikční svět viz fikční světy; reálný svět jako předmět reprezentace viz skutečnost a literatura, srov. též mimésis

světová literatura viz literatura

světový názor (světonázor, vidění světa) 71, 75, 114, 283, 284, 414, 459, 521, 604, 686

symbol 254–256, 391, 420, 598; archetypální symbol viz archetyp; symbolika 102, 256, 257, 561, 562

symbol (symbolický znak) 254, 321, 527, 530, 592

symbolický řád 181, 227, 360

symbolično (psychická symbolika) 428

symptomatická interpretace viz interpretace

synchronie viz diachronie a synchronie

systém mediální systém 28, 583–587, srov. též médium; samoregulační (sebeorganizující) systém 488, 492, 648, 649, 652; teorie systémů 492; teorie sociálních systémů 648, 649; teorie živých systémů 649; znakový systém viz znak

syžet 710, 712, 713, srov. též fabule a syžet; syžetová výstavba 710, 711; mytologický syžet 519, 522; syžetový a nesyžetový text 470

škola interpretace (švýcarská a německá škola interpretace) 416, 651; srov. též Curyšská škola

Tartusko-moskevská škola 12, 294, 423, 463, 471, 522, 738, 740

technika (technologie) 28, 93, 95, 237, 410, 488, 511–513, 593–598

telling (vyprávění) viz showing a telling

tělo (tělesnost) 357, 358, 360, 440, 441

tematologie (tematická kritika) 565, 566, 568, 619; srov. též archetypální kritika

temporalita narativního diskurzu viz časovost vyprávění

teorie homologie 114, 281–286; srov. též genetický strukturalismus, teorie polí

teorie literatury (literární teorie) 10, 11, 126, 127, 131, 132, 138–140, 143, 144, 149, 177, 181, 182, 498, 502, 532, 750

teorie orientovaná na čtenáře viz reader response criticism

teorie polí 113, 114; literární pole 111–117; mocenské pole 112–117; pole kulturní produkce 111–117

teorie systémů viz systém

teorie verše viz versologie

teorie vyprávění viz vyprávění

text 24–26, 146–150, 166, 167, 171–176, 230, 234, 235, 419, 420–423, 761, 762, 765; text kultury 419, 738, 739; umělecký text 466–472, 735, 737, 738; srov. též literární dílo, intertextualita

textocentrismus 149, 211, 279, 383, 448, 652; srov. též dílocentrismus

textová lingvistika viz lingvistika

textová stopa viz stopa

textura (tkáň) 123, 590, 591, 593–595, 795

tisk 406, 511, 513, 514, 535

topos 398, 563, 564

Torontská škola 516

tragédie 59, 101, 194, 195, 257–259, 293, 401, 479, 480, 663, 756, 757, 778, 781, 782; srov. též drama

transcendence 159, 160, 165, 215, 246, 269, 270, 290, 343, 349, 480, 481, 540, 541, 603, 707; transcendentální signifikát 405–407

transformacionismus 454; srov. též transkulturalismus

transkulturalismus 453

transmedialita viz intermedialita

tropy 140, 143, 147, 147, 372, 387, 460, 462, 604, 679, 712, 779, 782; srov. též metafora, metonymie

trvání času příběhu a času vyprávění viz časovost vyprávění

třída (společenská třída) 82, 177, 258, 284, 414, 782; třídní vědomí viz vědomí

tvořivá zrada 214, 215

událost (jako složka narativu) 141, 174, 204, 265–268, 388, 389, 393, 447, 460, 461, 470, 476, 557–559, 597, 599–601, 606, 698, 778, 779; srov. též časovost vyprávění, děj, zápletka

umělec viz autor

umělecká hodnota viz hodnota

umělecké dílo viz literární dílo

umělecký postup (umělecká metoda, příjem) 194, 198, 395, **710–719**, 755; srov. též ruský formalismus; minus-postup (minus-příjem) 467
umění 12, 16, 42–48, 93, 97, 253, 313–317, 416, 466, 468, 480, 521, 522, 530, 594, 616, 658, 710; vztahy mezi uměními 464, 581–583, 663, 735, 749, 769; moderní umění (literatura) **42**, **43**, 51, 62, 107, 157, 185, 186, 340, 423, 424, **540–543**; obrazná a lyrická umění 755; postmoderní umění (literatura) 334–341, **487–494**, 783; umění pro umění viz l'art pour l'art; výtvarné umění 17, 186, 260, 282, 458, 459, 461, 611, 690, 737, 739
univerzálie literární univerzálie 11, **794**; narativní univerzálie 27, 188, srov. též narativní gramatika
ústní slovesnost (orální literatura) 219, 260, 394, 533; srov. též oralita uživatel viz příjemce

vcítění (vcitřování) **do díla** 618, 686, 757, 793

vědění 13, 142, 238, 328, 391, 487–494, 652; srov. též legitimita, legitimizace; archeologie vědění **242–248**, srov. též epistémé

vědomí kolektivní vědomí 92, **282**, **283**; třídní vědomí 282, 459, 663

versologie (teorie verše) 469, 725, 727

verš 197–199, 371, 372, 398, 469, **724–727**, **729–733**, 798, 799

vícehlasí viz různofeči

vícejazyčnost 684

víceznačnost viz ambiguita

vizualita 260; vizuální vjemy a představy 610

vliv 220, 222, 742, 744; srov. též výpůjčka

vnímání (percepce) 185, 186, 237, 468, 477, 552, 553, 610, 613, 710, 755, 756; srov. též recepce

vnímatel viz příjemce

vnitřní monolog viz monolog

vrstvy literárního díla vrstva schematických aspektů 33, 344, **346**, 351, 604; vrstva významových celků 344, **345**; vrstva znázorněných předmětů **345**, **346**; vrstva zvukové podoby slov **344**

všednost viz každodennost

vševědoucí vypravěč viz vypravěč

vtip viz anekdota

vyjednávání **289**, **290**; srov. též cirkulace sociální energie, směna

vyprávěcí akt (narace) **265**, 267, 335, 421, 702

vyprávěcí perspektiva viz hledisko

vyprávěcí situace 696–701, **702**; autorská vyprávěcí situace **698**, 700; personální vyprávěcí situace 700, 701; vyprávěcí situace první osoby 699, 700

vypravěč 106, 196, 267, 309, 445–447, 475–477, 536, 632, 696; autor-
ský vypravěč 697, 698, 700, 701; heterodiegetický a homodiegetický
vypravěč **268**; médium vyprávění 697; nespolehlivý vypravěč 106, 108,
109, 604; personální vypravěč 309, 697, **699**, 700, 701; vševědoucí vy-
pravěč 113, 267, 268, **476**; vypravěč a reflektor viz modus; vyprávěcí
funkce 305, 306, 309

vyprávění (narativ) 27, 28, 141, 142, 271, 272, 444–448, 579, 778, 779,
srov. též fikce, metafikce, modus, próza, příběh; minimální narativ 270;
přirozené vyprávění **570**, **571**, **574**; vyprávění ve 3. osobě (er-forma)
106, 309, 573, 635, 698, 700, 771; vyprávění v 1. osobě (ich-forma)

106, 699, 771; teorie vyprávění 27, 271, 310, 448, 702, 739, srov. též naratologie

výpůjčka 742–744; srov. též vliv

výtvarné umění viz umění

význam 14–17, 34, 81, 121, 128, 140, 146, 150, 224–229, 254, 320–325, 383, 792, 794; alegorický význam 254; anagogický (univerzální) význam 254, 256; archetypální význam 256, 257; doslovný význam 15, 146, 168, 228, 254; explicitní a implicitní význam 89; morální význam 254; objektivita významu 438, 439; univerzalita významu 146, 254, 794; srov. též ambiguita, smysl

vznešené 56, 72, 88, 194, 195, 331, 401

Yaleská škola 15, 152, 168, 180

záhyb 247

záměrnost a nezáměrnost 12, 26, 28

zápletka (mise en intrigue, mode of emplotment, plot) 141, 187, 204, 556, 597, 598–602, 778; srov. též fabule a syžet, příběh

zdroj (zdroj přenosu, vlivu) 743–745; výzkum zdrojů (krenologie) 744; srov. též komparatistika

zkušenost 15, 94, 95, 392, 435–441; zkušenost času 597, 602; zkušenostní gestalt 438, 440; zkušenostní realismus (experientialismus) 440; básnická a vnímatelská zkušenost 609–614; kolektivní zkušenost 102, 103, 43, 566, 567; ženská zkušenost 639–641

znak 12, 14, 24–26, 28, 81, 146, 166, 167, 186, 202, 206, 243, 244, 299, 300, 467, 468, 526–530; estetický znak 529, 592; superznak (multimediální text) 551; vědecký znak 592; znakové vehikulum 528, srov. též ikon; symbol; znakový systém (sémiotický systém) 450, 453, 466–468, 522, 582, srov. též kód

zpráva viz sdělení

zprostředkovanost podání (zprostředkovanost vyprávění) 475, 476, 478, 557, 696, 702; srov. též epická distance

zvuk 25, 164, 196, 197, 200, 209, 240, 241, 260, 344, 372, 375, 514, 533–535, 537, 591, 610, 611, 689, 713, 724–727, 770, 798–800

žánr 21–23, 462, 71–73, 76, 113, 129, 149, 220, 221, 259, 260, 321, 322, 387–394, 419, 444, 500, 661–665, 708, 721, 743; fikční žánry 302, 547, 548; geneze žánru 75, 220; náboženské žánry 460; nízké žánry 72, 75, 254, 259; světské žánry 293; vysoké žánry 75; žánrová instrumentace 662, 663; žánrová struktura (žánrový systém) 400, 459; srov. též genologie

Ženevská škola 24, 566, 568, 620

ženská literární subkultura 639, 640; ženská literární genealogie 355, 639, 644, 645

ženské psaní (écriture féminine) 362, 425

ženskost 642, 644

židovsko-křesťanská tradice 57, 61, 219; srov. též křesťanství

živly 66–68, 566